

В результаті у світовій практиці з'явилися такі явища, як партнерство між постачальниками та покупцями та стратегічні альянси. Все це є природною еволюцією на шляху до оптимізації процесу закупівель.

Література

1. Кушнір Т.М. Впровадження концепції маркетингу відносин в систему закупівель підприємства на ринку товарів промислового призначення. *Приазовський економічний вісник*. Вип. 5(16). 2019 С. 165-169.

2. Старицький Т.М. Оцінка ефективності використання маркетингових моделей закупівель на промисловому ринку. *Ефективна економіка*. № 11, 2015. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4521>

УДК 331.5

*А.І. Архіпова, студентка,
С.Б. Іваницька, к.е.н., доцент*

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

Вагомим фактором стабільного розвитку національної економіки будь-якої країни є сприятливе становище на ринку праці. Зайнятість і безробіття у цьому випадку є визначальними критеріями. Саме співвідношення даних показників дозволяє оцінити ефективність функціонування ринку робочої сили. Відповідно до Закону України «Про зайнятість населення», безробіття являє собою соціально-економічне явище, за якого частина населення не може реалізувати своє право на працю та отримання заробітної плати як джерела існування. У свою чергу, зайнятість – це законна діяльність осіб, пов'язана із задоволенням потреб особистості і суспільства, метою якої є отримання заробітної плати у грошовій чи іншій формі. Окрім того, зайнятістю вважається здійснення членами однієї сім'ї господарської діяльності, або ж праця у господарюючих суб'єктів, заснованих на їх власності, у тому числі безоплатно [1].

Загалом, безробіття є серйозною макроекономічною проблемою, яку спричиняє низка факторів, серед яких:

- структурні зміни в економіці;
- інфляція, і, як наслідок, зменшення капітальних вкладень;
- зниження реальних доходів, що призводить до праценадлишкової кон'юнктури ринку праці (коли пропозиція праці перевищує попит на неї);
- низький сукупний платоспроможний попит;
- зміни у демографічній структурі населення та робочої сили;
- дискримінація за статевою приналежністю (зокрема жінок), за віком (безробіття серед молоді та осіб передпенсійного віку), національністю та іншими ознаками;

- недосконалість законодавства, що регулює функціонування ринку праці [2].

Серед економічних наслідків безробіття можемо виділити скорочення загального рівня ВВП, податкових надходжень, а також збільшення витрат на допомогу безробітним. Окрім впливу на економіку, безробіття є також великою соціальною проблемою. Воно призводить до посилення соціальної напруги, підвищення рівня соціальної диференціації, збільшення кількості осіб з розладами психіки, почастищення випадків кримінального характеру, і, закономірно, зниження рівня життя населення. Але, крім вищезазначеного, існують і деякі позитивні зрушення, наприклад зростання цінності праці і робочих місць, створення конкуренції між працівниками, що призводить до підвищення результативності їхньої праці тощо [3].

До кінця 2019 р. В Україні спостерігалось зниження рівня безробіття і підвищення зайнятості населення, але, з початком 2020 р. ситуація кардинально змінилася, і пояснюється це пандемією COVID-19, що спричинила різкі зміни у форматі роботи більшості підприємств (табл. 1).

Таблиця 1. Порівняння основних показників ринку праці у 2017-2021 роках

Рік	Загальна кількість населення, тис. осіб	Кількість робочої сили у віці 15-70 років, тис. осіб	Зайняте населення у віці 15-70 років, тис. осіб	Безробітне населення у віці 15-70 років, тис. осіб	Кількість вакантних місць, одиниці
2017	42584,5	17854,4	16156,4	1698,0	1 011 974
2018	42386,4	17939,5	16360,9	1578,6	1 114 045
2019	42153,2	18066,0	16578,3	1487,7	1 153 326
2020	41902,4	17589,5	15915,3	1674,2	829 653
2021	41588,4	17321,6	15610,0	1711,6	705 816

Отже, зайнятість та безробіття є двома надважливими явищами ринкової економіки, що існують як наслідок дії закону попиту і пропозиції. Вони є одними з визначальних аспектів рівня й темпів розвитку економіки країни, оскільки зумовлені саме процесом соціально-економічного розвитку держави і суспільства в цілому.

Література

1. Закон України «Про зайнятість населення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>

2. Ревко А.М., Приходько Н.В. Соціально-економічні наслідки безробіття населення регіонів України. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2021. №2(26). С. 18-24. URL: <http://ppei.stu.cn.ua/article/view/244031/242001>

3. Слюсар С.Т. Аналіз рівня безробіття в Україні: проблеми і шляхи його подолання. Економіка АПК №5 – 2018. С. 85-92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2018_5_11